

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 6 oktober 2014

787/2014

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

Utfärdad i Helsingfors den 3 oktober 2014

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) lagens rubrik samt 1 och 2 §, rubriken för 3 § och 3 § 1 mom., 4 och 5 §, rubriken för 3 kap., 12—16 §, 17 § 2 mom., 19, 21, 23 och 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b och 25 c §, 28 § 3 mom., 29 och 30 §, rubriken för 37 a § samt 45 §,
av dem 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 455/2001 och 951/2011, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 479/2003 och 951/2011, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2003, 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 455/2001, 19 § sådan den lyder i lag 1341/2007, 23 § sådan den lyder i lagarna 479/2003 och 951/2011, 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b, 25 c och 30 § sådana de lyder i lag 601/2005, 28 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1269/2013 och rubriken för 37 a § sådan den lyder i lag 1290/2013, samt
fogas till lagen nya 4 a, 4 b, 8 a, 12 a, 12 b, 13 a, 14 a, 16 a, 24 a, 24 b, 25 d och 25 e §, till 27 a §, sådan den lyder i lag 951/2011, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 29 a § samt till 37 a §, sådan den lyder i lag 1290/2013, nya 2 och 3 mom. som följer:

Lag

om grundläggande yrkesutbildning

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om grundläggande yrkesutbildning och om examina inom denna utbildning.

Bestämmelser om annan yrkesutbildning än sådan som avses i 1 mom. finns i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

2 §

Utbildningens syfte

Syftet med utbildning som avses i denna

lag är att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande, främja sysselsättning och företagande samt stödja livslångt lärande.

3 §

Grundläggande yrkesutbildning

Grundläggande yrkesutbildning är utbildning som avläggs enligt den av utbildningsanordnaren godkända läroplan som avses i 14 § och som leder till en yrkesinriktad grundexamen.

RP 12/2014
KuUB 7/2014
RSv 88/2014

4 §

Definition av yrkesinriktad grundexamen

Den som avlagt en yrkesinriktad grundexamen har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom en bransch samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett delområde.

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas som en grundläggande yrkesutbildning enligt denna lag eller som en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

4 a §

Examensstruktur

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om de principer som används vid bestämmande av examensbenämningarna.

Utbildningsstyrelsen bereder förslag till ändringar av den examensstruktur som avses i 2 mom.

4 b §

Behörighet för fortsatta studier

Bestämmelser om den allmänna behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor som olika examina ger finns i 37 § i universitetslagen (558/2009) och i 20 § i yrkeshögskolelagen (351/2003).

5 §

Utbildningens mål

Den grundläggande yrkesutbildningens mål är att ge de studerande det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för en yrkes-

inriktad grundexamen enligt 4 § 1 mom. samt färdigheter i företagande.

Målet för utbildningen är dessutom att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver med tanke på förutsättningarna för fortsatta studier, en yrkesmässig utveckling, fritidsintressen och en mångsidig personlighetsutveckling.

När det gäller studerande under 18 år ska utbildningen genomföras i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna.

Den grundläggande yrkesutbildning som ordnas för handikappade har dessutom som mål att i samarbete med dem som producerar rehabiliteringstjänster främja en total rehabilitering av de studerande.

8 a §

Former för ordnande av utbildning

Utbildningen kan ordnas vid läroanstalter och som läroavtalsutbildning.

3 kap.

Examina och undervisning

12 §

Grunder för dimensioneringen av examina

Grunder för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och de delar som ingår i dessa examina är en kompetenspoäng.

Omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen är 180 kompetenspoäng. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om att en examen omfattar mer än 180 kompetenspoäng, om den reglering som gäller branschen förutsätter detta.

Det kunnande som i genomsnitt förvärvats under ett år inom den grundläggande yrkesutbildningen motsvarar 60 kompetenspoäng. Den grundläggande yrkesutbildningen ska ordnas så att den studerande kan avlägga examen på en tid som motsvarar dess omfattning.

12 a §

Grunder för dimensioneringen av examensdelar

Kompetenspoängen för examensdelarna bestäms utifrån täckningen, svårighetsgraden och betydelsen av det kunnande som ingår i dem i förhållande till de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som gäller hela examen.

12 b §

Uppbyggnaden av yrkesriktade grundexamina

En yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen innehåller

- 1) yrkesinriktade examensdelar,
- 2) gemensamma examensdelar,
- 3) fritt valbara examensdelar.

I en examen eller ett kompetensområde inom examen ingår minst en obligatorisk yrkesinriktad examensdel och minst en valbar yrkesinriktad examensdel.

Till de gemensamma examensdelar som avses i 1 mom. 2 punkten hör

- 1) kunnande i kommunikation och interaktion,
- 2) kunnande i matematik och naturvetenskap,
- 3) kunnande som behövs i samhället och arbetslivet, och
- 4) socialt och kulturellt kunnande.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur examen byggs upp av de examensdelar som avses i 1 mom. samt om de gemensamma examensdelarnas omfattning och om de delområden som hör till dem.

13 §

Examensgrunder

Utbildningsstyrelsen bestämmer examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 4 a §.

I examensgrunderna anges

- 1) examensbenämningarna,
- 2) examens uppbyggnad av obligatoriska och valbara examensdelar samt omfattningen i

kompetenspoäng av examensdelarna och de delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna, till den del det inte föreskrivs om dem i 12 b § eller med stöd av den, samt

3) kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensdelarna samt bedömningen av kunnandet.

13 a §

Utbildningsstyrelsens föreskrifter

Utbildningsstyrelsen meddelar föreskrifter som gäller

1) uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem i enlighet med 25 e §,

2) kraven på den studerandes hälsotillstånd i enlighet med 27 a §,

3) planerna för att skydda de studerande och för användning av disciplinära åtgärder i enlighet med 28 §,

4) principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt omvandlingen av vitsord i enlighet med 30 §,

5) de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården i enlighet med 37 a §.

14 §

Utbildningsanordnarens läroplan

Utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan som följer de examensgrunder som avses i 13 § eller de grunder för läroplanen för annan utbildning som avses i 3 §. I läroplanen fattas beslut om den utbildning som ordnas. Läroplanen godkänns separat för finsk-, svensk- och samiskspråkig utbildning och vid behov för utbildning på något annat språk.

Läroplanen ska utarbetas så att den ger den studerande möjligheter att på ett individuellt sätt förvärva och påvisa kunnandet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som ska beslutas i läroplanen.

14 a §

Information om utbildningen

Utbildningsanordnaren ska ge den stude-

rande och den som ansöker om att bli antagen som studerande information om den utbildning som ordnas.

15 §

Genomförande av utbildning

Utbildningsanordnaren beslutar om de sätt som utbildningen genomförs på.

16 §

Utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter

Utbildningsanordnaren avtalar skriftligen med arbetsgivaren om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. En förutsättning för avtalet är att arbetsplatsen där utbildningen sker har en tillräcklig produktions- och serviceverksamhet för att den utbildning och de yrkesprov som anges i examensgrunderna ska kunna genomföras, behövlig arbetsutrustning samt kompetenta anställda med sådan yrkeskunskap, utbildning och arbetslivserfarenhet att en ansvarig arbetsplatshandledare för den studerande kan utses bland dem. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som regleras i avtalet.

16 a §

Inlärn timer i arbetet

Inlärn timer i arbetet är sådan annan utbildning än läroavtalsutbildning som är målinriktad och handledd utbildning och som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter.

En yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen ska inbegripa kunnande genom inlärn timer i arbetet. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om omfattningen av inlärn timer i arbetet.

Under tiden för inlärn timer i arbetet står den studerande inte i ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren, om inte den studerande och arbetsgivaren separat har avtalat om att ingå ett arbetsavtal.

17 §

Läroavtalsutbildning

De studier inom läroavtalsutbildningen som ordnas på en arbetsplats i anslutning till de praktiska arbetsuppgifterna kompletteras med teoretiska studier.

19 §

Studerandens skydd i arbetet

Enligt vad som bestäms och föreskrivs i fråga om arbetstagare svarar arbetsgivaren för studerandens skydd i arbetet vid utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter även då studeranden inte står i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller i därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren. Utbildningsanordnaren ska underrätta arbetsgivaren om ansvaret för skyddet i arbetet.

21 §

Särskilda studiearrangemang

Studierna kan delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

1) de krav på yrkesskicklighet eller de mål för kunnandet som anges i examensgrunderna eller i grunderna för läroplanen för annan utbildning enligt 3 § till någon del är oskäliga för den studerande med hänsyn till förhållandena eller tidigare förvärvat kunnande, eller

2) detta är motiverat av skäl som har samband med den studerandes hälsotillstånd.

23 §

Försök

Undervisnings- och kulturministeriet eller Utbildningsstyrelsen kan bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt denna lag. Försökstillstånd kan beviljas sådana utbildningsanord-

nare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syften och utan att äventyra de studerandes utbildningsrelaterade rättigheter. Försökstillstånd beviljas för viss tid, dock högst sex år.

I försök kan med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet göras avvikelser från examinas namn och kompetensområden, uppbyggnaden och omfattningen av examen samt omfattningen av annan utbildning som avses i 3 §. I försök kan med tillstånd av Utbildningsstyrelsen göras avvikelser från examensgrunderna och grunderna för läroplanen. En examen inom försöket ska till sitt syfte och innehåll vara sådan att den ger det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för examen samt behörighet för fortsatta studier.

De utbildningsanordnare som deltar i ett försök väljs efter ansökan. I försöket tas ett behövligt antal utbildningsanordnare med, så att målsättningen för försöket kan uppnås. Vid valet beaktas representativiteten i regionalt och språkligt hänseende, om det är motiverat med hänsyn till omfattningen av och syftet med försöket.

Utbildningsstyrelsen bestämmer de examensgrunder eller grunder för läroplanen som ska iakttas i försöket.

4 kap.

Utvärdering

24 a §

Principer för bedömning av den studerandes inlärnin g och kunnande

Syftet med bedömningen är att handleda och uppmuntra de studerande i deras studier, utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva, ge information om de studerandes kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen uppnås.

Den studerandes inlärnin g och kunnande ska bedömas mångsidigt och tillräckligt ofta under utbildningen.

24 b §

Bedömning av inlärnin gen

Inlärnin gen bedöms genom att den studerande ges muntlig eller skriftlig respons.

Bedömningen av den studerandes inlärnin g görs av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid inlärnin g i arbetet görs bedömningen av den studerandes inlärnin g även av en person som arbetsgivaren utser.

Vid läroavtalsutbildning görs bedömningen av inlärnin gen för de teoretiska studiernas del av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid utbildning på arbetsplatsen görs bedömningen av inlärnin gen av en person som arbetsgivaren utser.

25 §

Bedömning av den studerandes kunnande

Den studerandes kunnande bedöms genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska den studerandes yrkeskunnande bedömas på basis av yrkesprov samt vid behov på annat sätt. I yrkesprovet visar den studerande sitt kunnande i arbetssituationer och arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnaren anvisar.

På basis av bedömningen av kunnandet ges ett vitsord för examensdelarna, yrkesproven, delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna och studieprestationer inom annan utbildning som avses i 3 §. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om skalan för bedömning av kunnandet.

Utbildningsanordnaren utarbetar en plan för genomförandet av bedömningen av kunnandet och för de metoder som används vid bedömningen av kunnandet.

25 a §

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

Organet har till uppgift att

1) godkänna de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som avses i 25 § 4 mom.,

2) övervaka yrkesprovsverksamheten,

3) fatta beslut om bedömning av yrkesprov,

4) behandla begäran om omprövning som avses i 25 c § och som gäller bedömningen av kunnandet.

25 b §

Beslut om bedömningen av kunnandet

Angående bedömningen av kunnandet i fråga om en examensdel, ett delområde som ingår i de gemensamma examensdelarna eller sådan annan utbildning som avses i 3 § beslutar den lärare som ansvarar för undervisningen eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt.

Angående bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a §, gemensamt eller var för sig. Om bedömningen av yrkeskunnandet i en examensdel görs inte bara genom yrkesprov utan också på annat sätt, fattas beslut om denna bedömning av den lärare som svarar för undervisningen eller de teoretiska studierna eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.

Bestämmelser om den kompetens som ska krävas av sådana i 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Omprövning av bedömningen av kunnandet

En studerande har rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på bedömningen av hans eller hennes kunnande. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande kan muntligen eller skriftligen begära omprövning av det vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom. hos rektor eller hos den som enligt 25 b § fattat beslut om

bedömningen. Begäran om omprövning ska göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

En studerande får skriftligen begära omprövning av det beslut som avses i 2 mom. hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar efter det att han eller hon har fått del av beslutet. Om beslutet uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning ska företas.

25 d §

Omtagning av påvisande av kunnande och höjning av vitsord

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande möjlighet att ta om påvisandet av kunnandet, om studerandens kunnande bedöms som underkänt. Utbildningsanordnaren ska också ge möjlighet att höja ett godkänt vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom.

Om den studerandes kunnande bedöms som underkänt, ska utbildningsanordnaren vid behov ge den studerande möjlighet att på annat sätt visa att han eller hon har förvärvat sådant kunnande som gör det möjligt att gå vidare i studierna.

25 e §

Betyg

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett examensbetyg när han eller hon med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Examensbetyg kan också ges en studerande som i studierna följt sådana särskilda studiearrangemang som avses i 21 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över slutförd utbildning, när den studerande har genomgått annan utbildning som avses i 3 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier i annan utbildning som avses i 3 §, om den studerande säger upp sin

studieplats innan examen avlagts eller utbildningen slutförts. Ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier ska på den studerandes begäran också ges under studierens gång.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i betygen och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen. Utbildningsstyrelsen bestämmer vilka uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem.

27 a §

Tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande

Utbildningsstyrelsen bestämmer om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till studier som avses i 32 §.

28 §

Rätt till en trygg studiemiljö

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. Utbildningsanordnaren ska utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Utbildningsstyrelsen ska meddela föreskrifter om hur dessa planer ska utarbetas.

29 §

Rätt till undervisning och till studiehandledning

En studerande har rätt att få sådan undervisning och handledning som gör det möjligt att uppnå kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

En studerande har rätt att få personlig och annan behövlig studiehandledning.

29 a §

Den studerandes personliga studieplan

Utbildningsanordnaren ska tillsammans med den studerande göra upp en personlig studieplan utifrån den studerandes individuella mål och val. Planen ska uppdateras under studietiden.

30 §

Identifiering och erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare förvärvat kunnande som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen identifierat och erkänt. Genom erkännande av kunnandet är det möjligt att få vissa examensdelar helt eller delvis avlagda.

I fråga om identifiering och erkännande av den studerandes kunnande iakttas bestämmelserna om bedömning av kunnandet i 25 §, bestämmelserna om beslut om bedömningen av kunnandet i 25 b § och bestämmelserna om omprövning av bedömningen i 25 c §.

Utbildningsstyrelsen kan bestämma om principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt om omvandlingen av vitsord.

En studerande ska hos utbildningsanordnaren ansöka om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Den studerande ska visa en sådan utredning som identifieringen och erkännandet av kunnandet förutsätter.

37 a §

Studerandevård samt samarbete mellan hemmet och läroanstalten

Utbildningsstyrelsen föreskriver om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen ska bereda föreskriften i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd.

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan ange formerna för samarbetet mellan hemmet

och läroanstalten samt för studerandevården. Utbildningsanordnaren ska till denna del utarbeta läroplanen i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen.

45 §

Skydd av namn på examina och examensbenämningar

Namn på examina och examensbenämningar som avses i denna lag får användas endast om examina som har avlagts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2015.

Utbildningsstyrelsen ska bestämma om examensgrunderna så att utbildningsanord-

narna kan ta de nya läroplanerna i bruk när lagen träder i kraft.

Studerande som inlett studier för examen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Utbildningsstyrelsen kan bestämma om de principer och förfaranden för identifiering och erkännande av kunnande som tillämpas vid övergången.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till omfattningen i studieveckor på utbildning som genomgås enligt denna lag, motsvarar en studievecka 1,5 kompetenspoäng, om inte något annat bestäms eller föreskrivs.

En hänvisning till lagen om yrkesutbildning någon annanstans i lagstiftningen avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till denna lag.

Helsingfors den 3 oktober 2014

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Kultur- och bostadsminister *Pia Viitanen*